

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania M. K. i D. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
września 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się M. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Rzeszowie
z dnia 12 października 2023 r., sygn. akt III AUa 599/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 12 października 2023 r., III AUa 599/22, oddalił apelację płatnika
składek M. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z 18 maja 2022 r., III U

203/21, oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie z 17 września 2020 r. stwierdzającej, że zainteresowany D.K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 20 grudnia 2019 r. jako pracownik płatnika składek.

Płatnik składek zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. W jego ocenie skarga jest oczywiście uzasadniona wobec naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisów postępowania, jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku, skutkujących niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy, czyli art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., a nadto z uwagi na zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 22 k.p. w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 497 ze zm.), bowiem okoliczności sprawy ustalone na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego czy to dokumentów czy też zeznań świadków wskazują, że D. K. zatrudniony był u skarżącego na podstawie umowy o pracę z 20 grudnia 2019 r. i przez to wiązał go z płatnikiem składek stosunek pracy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Co do przesłanki przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wskazać należy, iż skarżący w motywach wniosku jest zobligowany zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Powyższym wymogom autor skargi nie sprostał. O tym, czy strony istotnie w stosunku pracy pozostawały i stosunek ten stanowił tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, wynikających z art. 22 § 1 k.p. Z orzecznictwa wynika, że nie można stwierdzić pozorności czynności prawnej - umowy o pracę w sytuacji, gdy praca jest faktycznie wykonywana (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 18 maja 2006 r., II UK 164/05; z 2 lipca 2008 r., II UK 334/07; z 29 maja 2013 r., I UK 649/12; z 22 czerwca 2015 r., I UK 367/14). Nie wystarcza jednak jakakolwiek praca, gdyż znaczenie ma dopiero praca przewidziana dla stosunku pracy. Pozorność umowy wynikająca z art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. zachodzi, gdy pomimo zawarcia umowy praca nie jest w

ogóle świadczona, ewentualnie okoliczności faktyczne jej wykonywania nie wypełniają cech stosunku pracy. Nie stanowi to wówczas tytułu ubezpieczenia społecznego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 19 lutego 2008 r., II UK 122/07; z 8 lipca 2009 r., I UK 43/09; z 24 lutego 2010 r., II UK 204/09; z 9 lutego 2012 r., I UK 260/11, i z 20 czerwca 2017 r., I UK 252/16; z 24 lutego 2021 r., III USKP 30/21, LEX nr 3123192, stanowisko to potwierdzono także w postanowieniach; z 7 listopada 2019 r., I UK 26/19 i z 4 czerwca 2020 r., III UK 437/19).

Skarżący przytaczając argumenty mające przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej w istocie polemizuje z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sądy *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Polemika z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalna (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, LEX nr 1101306.; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, LEX nr 1102310; z 20 stycznia 2016 r., II UK 292/15, LEX nr 2026233). Do postępowania kasacyjnego nie należy rozstrzyganie sporów o ocenę dowodów ani o prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany. Sąd Najwyższy, nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. W zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie ustaleń faktycznych lub oceny materiału dowodowego dokonanego przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2018 r., I UK 437/17, LEX nr 2570520). Sąd Najwyższy, co zostało zaznaczone powyżej, jest bowiem związany w postępowaniu kasacyjnym ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy (art. 393³ § 3 k.p.c.).

W sprawie Sądy obu instancji dokonały wszechstronnej oceny dowodów, w tym powoływanych przez skarżącego dokumentów. Szeroko uzasadniły, dlaczego na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego ustaliły, że zawarta umowa o pracę była pozorna. W dniu 20 grudnia 2019 r. nie doszło do nawiązania stosunku pracy i jego realizacji. Choć zainteresowany wykonywał jakieś czynności na rzecz skarżącego, Sądy nie uznały, że była to praca wykonywana w reżimie

przewidzianym dla stosunku pracy. Ponadto z ustaleń faktycznych wynika, że zgłoszenie pracownika do ubezpieczeń społecznych po ponad pięciu miesiącach „pracy” ewidentnie nakierowane było jedynie na uzyskanie przez skarżącego świadczeń z Polskiego Funduszu Rozwoju, o czym świadczą liczne wnioski, korekty zgłoszeń i rozliczeń, które były składane z dużym opóźnieniem. Sądy prawidłowo powiązały to z chęcią wykazania przez skarżącego statusu mikrofirmy na potrzeby uzyskania subwencji finansowej z projektu T. S.A. na dzień 31 grudnia 2019 r. Faktycznie bowiem skarżący na dzień 31 grudnia 2019 r. nie zatrudniał ani jednego pracownika.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia wskazanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]

[ał]